

Konfliktfyldte skilsmisser ender som tvangsægteskab

Skrevet af: Sisse Fallinge
Oprettet 28/05/2009 - 17:50

Forældreansvarsloven skal fremme ligestilling. I stedet indfører den tvangsægteskabstilstande for fraskilte og deres børn

Siden 2007 har det været muligt at idømme fraskilte forældre fælles forældre-myndighed imod den ene eller begge parters vilje. Tanken om, at man ved dom kan få uvrone forældre til at samarbejde om børnenes bedste er jo besnærende.

Der er bare en modsætning imellem friheden til at blive skilt og så domstolens adgang til at idømme fælles forældremyndighed.

Skilsmisse giver i udgangspunktet mulighed for at afslutte et konfliktfyldt forhold. Med den nuværende lov om forældreansvar er det derimod muligt at idømme forældre tvungent samarbejde om forældreansvaret efter samlivsbrud på trods af svære konflikter.

Konsekvensen er, at en gruppe børn og forældre i dag lever i tvangsægteskabslignende forhold. Her er samarbejdet fyldt af konflikter, som langt fra er forbedret af tvungen fælles forældremyndighed.

Hvorfor bliver folk skilt? Ofte er det jo på grund af et konfliktfyldt samarbejde og manglende evne til at træffe fælles beslutninger.

At blive skilt er en stor og tung beslutning. Skilsmisser efterlader de involverede børn og tit mindst én ulykkelig voksen i et langvarigt tomrum af uforløste følelser og ubesvarede spørgsmål. Skilsmissen betyder langt fra, at konflikterne i forholdet er løst eller har fået en afslutning.

Tidligere var det ikke muligt at dømme til fælles forældremyndighed - der måtte findes en 'hovedansvarlig' for børnene, når forældrene var i konflikt og ikke kunne blive enige. Men det blev ændret med forældreansvarsloven, som trådte i kraft i oktober 2007.

Når forældre ikke er i stand til at håndtere forældreskabet i fællesskab efter samlivsbrud, vil store beslutninger om børnenes bopæl, skolevalg, flytning mv. blive taget op i statsforvaltning og ved domstolene.

Derfor er der et stort behov for institutioner, som kan mægle og træffe afgørelser i de mange situationer, hvor forældre må have hjælp til fælles løsninger eller afgørelser, som vedrører børnene.

Men statsforvaltningens kompetencer er reduceret til at mægle og træffe afgørelser om samvær. Er der uenighed om forældremyndighed og bopæl, bringes sagen nu op for en domstol.

Børnene i centrum

Loven skal i udgangspunktet ligestille far og mor. Kritikere af loven siger, at forsøget på at gøre op med moderens traditionelle fortrinsret er blevet sat over beskyttelse af skilsmissebørns interesser.

Baggrunden for loven var et bredt politisk ønske om at bringe hensynet til børnene i centrum for

afgørelser om forældremyndighed og samvær. Med argumentet om barnets ret til både en mor og en far er det nu muligt at idømme fælles forældremyndighed imod forældrenes vilje.

I kritikken af forældre-ansvarsloven bliver der ofte brugt paralleller såsom "det ville heller ikke være muligt at dømme parterne til fred i Mellemøsten".

Med andre ord er det omsonst at tro, at man ved tvang til fælles forældremyndighed kan få forældre til at samarbejde.

Hvor sandsynligt er det, at en dom om tvungen fælles forældremyndighed vil forbedre et forhold, der tidligere bar præg af eksempelvis bedrag, manipulation eller måske 'bare' mangel på respekt?

Forældre, der er i konflikt, bliver ikke bedre til at samarbejde, fordi de tvinges af domstole eller presses af statsforvaltningen med trusler om, at næste instans er en domstol, der med stor sandsynlighed påtvinger fælles forældremyndighed.

Det har alvorlige konsekvenser for de voksne. Beslutningstagerne har formentlig ikke haft for øje, at retten til skilsmisse og friheden til at bryde ud af et ikke-fungerende samarbejde reelt tilsidesættes med forældreansvarslovens tvangselementer.

Parterne fastholdes

Der er jo en overhængende risiko for, at man viderefører de roller og metoder fra det tidligere forhold i form af eksempelvis undertrykkelse, manipulation, svigt og trusler til det nye regime, fordi man tvinges til fortsat at skulle opnå enighed og samarbejde om væsentlige spørgsmål.

Det er selvfølgelig ikke ønskværdigt eller konstruktivt for de involverede parter, at de fastholdes i en ikke-fungerende relation. Det kan nemt tage længere tid at komme videre efter en skilsmisse, hvis man på grund af krav om enighed har vanskeligere ved at bryde ud af det tidligere forholds præmisser for samarbejde. Ballasten kan med stor sandsynlighed også få negative konsekvenser for chancen for at indgå i nye forhold.

Det har ligeledes konsekvenser for børnene. I værste fald placeres de i centrum af konstante konflikter, hvor de involveres i og tager ansvar for de mange beslutninger, som ideelt set burde træffes af samarbejdende forældre.

De børn, man med forældreansvarsloven søger at placere i centrum efter bruddet, bliver reelt ofre for en forlængelse af det dysfunktionelle parforhold. Det vil sige, at kravet til forældrene om at opnå enighed om en række spørgsmål, som har betydning for barnets trivsel, for eksempel udstedelse af pas og dermed adgang til udlandsrejser, medicinering, religion, skolegang, SFO osv., rent faktisk i højere grad end før forældreansvarsloven kan give de involverede børn et liv i konfliktcentrifugen.

Det betyder for nogle af børnene, at de kommer til at bære ansvaret for to forældres konflikt. Enten fordi de involveres direkte i svære beslutninger og dermed kommer til at tage stilling til valg, de måske er lidt for unge til. Eller fordi de befinder sig i et loyalitetsdilemma - som skilsmissebørn jo altid har gjort - men ikke længere med en tryghed om, at ansvaret og beslutningskompetencen er placeret hos den ene part. Derfor kan disse børn ikke længere læne sig tilbage i vished om, at uanset hvad barnet mener, er der en voksen, der tager ansvaret.

Ikke børnenes ansvar

Tidligere kunne børn og voksne blive fredet for kravet om enighed. Børnene kunne sove trygt uden at føle ansvar for beslutninger og forældrenes samarbejde. Det gjorde, at børnene ikke skulle føle, at de kan - og dermed bør - løse konflikten. Og at den svage part blev fri for at bøje sig, som før forholdet blev ophævet.

Vi har meget travlt med at forhindre tvangsægteskaber blandt etniske minoriteter, men hvad med Frederik og Tinas frihed til at bryde de ægteskabelige bånd og konflikter? Og hvad med deres børn? Er det rimeligt, at man, indtil børnene bliver voksne, skal leve med at samarbejde med en tidligere ægtefælle, hvis motiv måske er at fastholde den magtposition, der var etableret i ægteskabet, ved at sabotere alle fællesskaber om børnene?

Det må være en fejl, at Folketinget er kommet til at indføre tvangsægteskabelige tilstande for en gruppe af skilsmisseforældre og deres børn. Nemlig dem i svære konflikter, som helt givet ikke samarbejder bedre af at blive underlagt tvang. Ikke mindst fordi hensynet til de involverede børn reelt tilsidesættes til fordel for at sikre ligestilling mellem mor og far.

Det bør fortsat være en menneskeret at bryde ud af et ulige og ikke fungerende ægteskabeligt samarbejde i dagens Danmark.

Sisse Fallinge er cand.scient.pol. og certificeret coach. Hun er formand for netværket Barnets Tarv

Kilde: <http://www.information.dk/192626>